

DDMA handleiding

Cookiewet

‘Wet en werkelijkheid’

Voorwoord

Juni 2012 is de nieuwe cookiewetgeving in werking getreden. Hierdoor gaat er het een en ander voor u veranderen, indien u gebruik maakt van cookies. Er is tot nu toe veel onduidelijkheid en velen weten niet precies waar ze aan toe zijn. Deze handleiding helpt u om op een praktische wijze uw proces aan te passen aan deze nieuwe wetgeving, waarbij oplossingen worden aangedragen die op dit moment bekend zijn.

De ontwikkelingen omtrent de cookies blijven volop in beweging, maar u zit gebakken met deze praktische handleiding!

DDMA mei 2012

Jitty van Doodewaerd

Henk Bultena

Inhoudsopgave

1	Cookies	3	2.7	OPTA	7
1.1	Wat zijn cookies?	3	3	Stappenplan	8
1.2	Voorbeeld cookie	4	4	Problemen en oplossing	13
1.3	First party cookie	4	4.1	Problemen toestemmingsvereiste	13
1.4	Third party cookie	4	4.2	Do not track oplossing	14
1.5	Beperkingen	4	5	Over DDMA	15
2	Wetgeving	5	6	Disclaimer en copyright	17
2.1	Cookieregels	5	-	Bijlage 1: Google Chrome	
2.2	Informereren (begin juni 2012 in werking)	6	-	Bijlage 2: Internet Explorer	
2.3	Toestemming (begin juni 2012 in werking)	6	-	Bijlage 3: Firefox	
2.4	Uitzondering	7			
2.5	Amendement Van Bommel (1 januari 2013 in werking)	7			
2.6	Browser	7			

Cookies

1.1 Wat zijn cookies?

Cookies zijn kleine tekstbestanden die op een pc worden geplaatst en worden uitgelezen door de browser (o.a. Google Chrome, Internet Explorer, Firefox) bij het openen van een internetpagina. De maker van een cookie bepaalt wat hij in het cookie zet. Zolang een gebruiker geen persoonsgegevens invult op de bezochte site, kan het cookie deze informatie ook niet bevatten. Er bestaan directe en indirecte cookies, ook wel first- en third party cookies genoemd.

1.2 Voorbeeld cookie

Om een beeld te krijgen van een cookie wordt hieronder geschetst welke gegevens een cookie bevat.

Een cookie bevat:

Domein	www.telegraaf.nl
Pad	/sport/katern.html
Houdbaarheidsdatum	einde sessie of specifieke datum
Naam	userid
Inhoud	123456

1.3 First party cookie

Bij een first party (direct) cookie plaatst de website een cookie bij de gebruiker die de website opent. Bijvoorbeeld www.nu.nl plaatst een cookie als een gebruiker deze website bezoekt.

First party cookies hebben verschillende doeleinden, dit zijn bijvoorbeeld het onthouden van de loginnaam en het onthouden van items in een winkelmandje. First party cookies kunnen ook worden gebruikt voor reclame in de website zelf. Dit bijvoorbeeld als u bij Wehkamp een dekbed bekijkt en deze u bij een herhaalbezoek als advies wordt getoond. Bij Amazon of Bol.com gaat het bijvoorbeeld om de leessuggesties.

1.4 Third party cookie

Een third party cookie ‘volgt’ een gebruiker langere tijd over verschillende websites en is zo in staat een profiel op te bouwen. Hierdoor kan een gebruiker worden gesegmenteerd op specifieke interesses op een platform met algemene content, als bijvoorbeeld Marktplaats. Deze cookies worden veel gebruikt om online te profileren voor gerichte online reclame. Een advertentienetwerk plaatst dan via een site van derden een cookie op de pc van een gebruiker. Dit cookie kan door het netwerk worden uitgelezen op de verschillende websites die zich in het advertentienetwerk bevinden.

1.5 Beperkingen

Cookies kunnen alleen worden gelezen door de server in het domein dat de cookie naar u heeft verzonden. Bijvoorbeeld www.nu.nl kan alleen nu.nl cookies lezen. Afhankelijk van de beveiligingsinstellingen van de browser zijn:

- alle cookies altijd toegestaan
- alleen first party cookies toegestaan
- geen cookies toegestaan/eerst toestemming vragen

Cookies die in de browser zijn opgeslagen kunnen door de gebruiker worden verwijderd door middel van de browser zelf. In het stappenplan in hoofdstuk 3 wordt dit verder uitgewerkt.

Wetgeving

2.1 Cookieregels

De nieuwe cookieregels zijn verwerkt in artikel 11.7a van de Telecommunicatiewet (Tw). In dit hoofdstuk wordt kort de betreffende wettekst weergegeven met een korte toelichting. De cookiebepaling bestaat uit twee verplichtingen, dit volgt uit artikel 11.7a lid 1 Tw. Bedrijven die cookies plaatsen moeten de gebruiker **duidelijk en volledig informeren** en **toestemming** hiervoor vragen. Deze informatie- en toestemmingsplicht geldt **niet alleen** voor de **PC** maar ook voor **mobiele telefoons en andere (mobiele) randapparatuur**. Tevens gelden deze verplichtingen, naast cookies, ook voor andere technieken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan browser fingerprinting en settopboxen voor digitale tv.

2.2 Informeren (begin juni 2012 in werking)

[...]De gebruiker **duidelijke en volledige informatie te verstrekken** overeenkomstig de Wet bescherming persoonsgegevens, en in ieder geval omtrent de doeleinden waarvoor men toegang wenst te verkrijgen tot de desbetreffende gegevens dan wel waarvoor men gegevens wenst op te slaan[...]

De eerste verplichting is dat een gebruiker van een website **duidelijk en volledig geïnformeerd** moet worden over het gebruik van cookies. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om waarom een bepaald bedrijf bepaalde gegevens wenst op te slaan.

2.3 Toestemming (begin juni 2012 in werking)

[...]Van de gebruiker **toestemming** te hebben verkregen voor de desbetreffende handeling[...]

De tweede verplichting is dat de gebruiker hiervoor zijn toestemming moet verlenen. Dit geldt voor alle cookies, dus ook voor cookies die geplaatst worden met Google Analytics.

De toestemming geldt niet voor de cookies die **noodzakelijk** zijn. Deze uitzondering is nader uitgewerkt in de volgende paragraaf.

2.4 Uitzondering

Artikel 11.7a lid 3 Tw geeft een uitzondering weer waarop de informatie- en toestemmingsplicht op cookies **niet** van toepassing zijn. Het gaat om de volgende tekst:

Het bepaalde in het eerste en tweede lid is niet van toepassing, voor zover het de technische opslag of toegang tot gegevens betreft met als uitsluitend doel:

- a. de communicatie over een elektronisch communicatienetwerk uit te voeren, of
- b. de door de abonnee of gebruiker gevraagde dienst van de informatiemaatschappij te leveren en de opslag of toegang tot gegevens daarvoor strikt noodzakelijk is.

Artikel 11.7a lid 3 Tw geeft weer dat het toestemmingsvereiste geldt voor alle cookies behalve de cookies die noodzakelijk zijn. Het gaat hier om cookies die noodzakelijk voor de gebruiker en niet voor de website eigenaar. Voorbeelden hiervan zijn cookies die nodig zijn bij een online winkelwagentje en cookies ten behoeve van het onthouden van inloggegevens.

2.5 Amendement Van Bommel (per 1 januari 2013 in werking)

Vanaf 1 januari 2013 wordt een tekst aan artikel 11.7a lid 1 sub b Tw toegevoegd. Het gaat om de volgende tekst:

Een handeling als bedoeld in de aanhef, die tot doel heeft gegevens over het gebruik van verschillende diensten van de informatiemaatschappij door de gebruiker of de abonnee te verzamelen, combineren of analyseren voor commerciële, charitatieve of ideële doeleinden, wordt vermoed een verwerking van persoonsgegevens te zijn, als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Wet bescherming persoonsgegevens.

Het amendement van Van Bommel stelt dat als cookies worden geplaatst om de gebruiker online te volgen over tijd en verschillende sites, de privacywetgeving van toepassing is. De wet gaat er namelijk van uit dat die cookies dan persoonsgegevens bevatten. Het is aan de organisatie aan te tonen dat hij dit niet doet. Als een partij vervolgens niet kan bewijzen dat hij geen persoonsgegevens verwerkt, moet hij aan de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) voldoen. Dit houdt kort gezegd in dat los van het toestemmingsvereiste voor het plaatsen en lezen van cookies in artikel 11.7a Tw ook aan de vereisten in de Wbp moet worden voldaan, indien persoonsgegevens worden verwerkt. Als u toestemming hebt voor het plaatsen van een cookie via artikel 11.7a Tw, houdt dit

niet automatisch in dat u ook toestemming hebt op grond van het Wbp.

2.6 Browser

Een goede en overzichtelijke oplossing inzake toestemming zou via de browser zijn. Maar de Nederlandse regering heeft zich op het standpunt gesteld, dat met de huidige browsers geen toestemming gegeven kan worden voor het plaatsen van cookies. De browser staat standaard op “accepteren cookies” en de gebruiker hoeft dan geen wilsuiking te geven. Als de browser standaard op blanco of niet accepteren cookies zou staan, zou deze waarschijnlijk wel voldoen. De toestemming via de browser is op dit moment daardoor geen oplossing. Bedrijven dienen nu echter wel maatregelen te nemen om aan de nieuwe cookiebepalingen te voldoen. In het volgende hoofdstuk zal in een stappenplan nader worden uitgewerkt hoe nu te handelen.

2.7 OPTA

OPTA heeft aangegeven vanaf het eerste moment te handhaven op de informatieplicht en het toestemmingsvereiste. OPTA geeft hierbij aan dat het informeren en verkrijgen van toestemming niet kan geschieden door middel van een (vage) verwijzing naar bijvoorbeeld: algemene voorwaarden, privacy en/of permission statements. OPTA **zal optreden** indien er informatie wordt geplaatst, waarbij op **geen enkele wijze om voorafgaande toestemming** wordt gevraagd.

Stappenplan

Stap 1

Inventariseer of en welke cookies uw website plaatst.

- Vraag dit aan uw webbouwer. Ga naar **stap 3**
- Identificeer zelf welke cookies uw website plaatst. Ga naar **stap 2**.

Stap 2

Identificeer zelf uw cookies via:

1. Google Chrome (zie bijlage 1)
2. Internet Explorer (zie bijlage 2)
3. Firefox (zie bijlage 3)

Stap 3

Identificeer welk soort cookies u gebruikt, vraag hierbij eventueel hulp aan uw webbouwer. U dient de cookies te onderscheiden tussen waar u van de gebruiker **geen** toestemming voor hoeft te hebben en de cookies waar u **wel** toestemming van de gebruiker voor dient te hebben.

Er is geen toestemming nodig voor de zogenaamde “noodzakelijk cookies”. Het gaat hierbij om de cookies die:

- Communicatie over een elektronisch communicatienetwerk mogelijk maken en
- Die noodzakelijk zijn voor diensten van de informatiemaatschappij.

U heeft daarmee **geen** toestemming nodig voor bijvoorbeeld winkelmandjes en cookies die dienen ten behoeve van het onthouden van inloggegevens.

Wel heeft u toestemming van de gebruiker nodig voor cookies die dienen ten behoeve van reclame en **Google Analytics**.

Dit is ook een goed moment om te identificeren welke cookies niet langer benodigd zijn.

U mag de gebruiker toegang tot de website weigeren, indien hij geen cookies accepteert.

Stap 4

Bedenk een methode hoe u het beste toestemming aan de gebruiker kunt vragen. Let wel, op dit moment is er nog geen perfecte oplossing. Er zijn wel verschillende opties mogelijk die in deze stap nader worden uitgewerkt. Belangrijk is dat u **duidelijk aangeeft** voor welke cookies u toestemming vraagt. Dit kan bijvoorbeeld door bij de toestemming aan te geven **waar de gebruiker de informatie over de cookies kan vinden**. Toestemming kan **eenmalig** en **collectief** worden gevraagd.

Toestemmingscookie

De meest gebruiksvriendelijk manier om toestemming te registeren is, ironisch genoeg, via een cookie. In deze cookie staat dan of een gebruiker toestemming heeft gegeven voor het plaatsen van “andere” cookies.

Voorbeelden van deze methoden zijn onder andere:

- Pop-up venster: dit is een venster dat eerst verschijnt als een gebruiker uw website bezoekt. Bij de pop-up kan het probleem ontstaan dat browsers deze automatisch blokkeren.

Voorbeeld 1: Pop-up venster

- Banner: een banner is een grafische uiting op het internet die veelal voor reclame wordt gebruikt. Deze mogelijkheid zou ook gebruikt kunnen worden om toestemming te verkrijgen voor cookies. De banner dient dan wel zichtbaar te blijven totdat toestemming is gegeven. Tot dat moment zijn de cookies uitgeschakeld. Aanbevolen wordt de banner bovenaan de webpagina te plaatsen, zodat het voor de gebruiker duidelijk zichtbaar is.

Voorbeeld 2: Banner

- Splash pagina: dit is een pagina die voor de eigenlijke hoofdpagina van een website wordt getoond. Hierop kan de toestemming worden gevraagd alvorens de daadwerkelijke website wordt bezocht. Deze optie is ingrijpend omdat, alvorens uw eigen webpagina verschijnt, er eerst alleen deze toestemmingspagina is te zien.

- Full page overlay: een 'laag' met de toestemmingsvraag die over de site wordt gelegd.

- Toolbar: een andere mogelijkheid is het invoegen van een extended toolbar. Dit is een extra regel onder de browser werkbalk waar toestemming kan worden gevraagd.

- Registeren: websites waarbij bezoekers zich moeten registreren (o.a. Hyves, Marktplaats) kunnen de toestemming onderdeel maken van het inlogproces. Hierbij kan er een toestemmingscookie gedropt worden.

Stap 5

Overleg met uw webbouwer en ontwikkel samen een applicatie voor uw webomgeving om aan de informatie- en toestemmingsplicht te voldoen. Test vervolgens uw webomgeving met deze oplossing.

Tijdelijke oplossing

Via <http://www.civicuk.com/cookie-law/index> zou u een plug-in kunnen aanmaken waarmee u in ieder geval **tijdelijk** aan de **informatieplicht** voldoet. Dit ter tijdelijke overbrugging om uw eigen informatie- en toestemmingsverplichting op orde te brengen. Let wel, deze plug-in voldoet alleen aan de informatieplicht, deze plug-in voldoet **niet** aan de vereisten van toestemming die OPTA hanteert.

Stap 6

Pas uw privacy statement aan. Deze moet minimaal de volgende informatie bevatten:

- welke cookies worden geplaatst
- voor welk doel (bezoekersaantallen registreren, plaatjes laden, Online Behavioral Advertising)
- welke informatie met een cookie wordt vastgelegd
- of de informatie verstrekt wordt aan derden
- voor welke periode de cookie op de apparatuur wordt geplaatst

Let wel, alleen een privacy- of cookiestatement volstaat **niet**, want de informatie moet **duidelijk** worden verstrekt.

Stap 7

Ga na of derden website(s) namens u kunnen en of er daarbij cookies worden geplaatst. Zo ja, ga dan na hoe u ook hier de nieuwe regelgeving omtrent de cookies kunt implementeren. Overleg vervolgens ook met derden die via uw website(s) eigen cookies plaatsen. Op bijvoorbeeld de websites van uitgeverijen kunnen derden partijen eigen cookies plaatsen.

Stap 8

Zorg er vervolgens voor dat uw (verantwoordelijk) personeel op de hoogte is van de nieuwe cookiewetgeving en vragen daaromtrent kan beantwoorden. Denk hierbij aan:

- Technische helpdesk
- PR
- Marketing afdeling
- Callcenter personeel
- Leidinggevenden
- Bestuur

Stap 9

Gezien er nog veel onduidelijkheden bestaan in de nieuwe cookiewetgeving is het belangrijk dat u de ontwikkelingen in de gaten blijft houden. Op de website van DDMA worden de veranderingen up-to-date gehouden. Kijk daarom regelmatig op www.ddma.nl voor de laatste ontwikkelingen over de nieuwe cookiewetgeving.

Problemen & oplossing

4.1 Problemen toestemmingsvereiste

Problemen die kunnen ontstaan bij het toestemmingsvereiste en waarover op dit moment nog geen eenduidig uitsluitsel is te geven, zijn:

Juridisch

- Wie geeft er toestemming?
- Hoe kan deze toestemming worden overgedragen?
- Bij toestemming via een toestemmingscookie krijgt de webbezoeker weliswaar geen getargete advertentie meer te zien, hij kan nog wel worden getrackt.

Technisch

- Als u bijvoorbeeld op www.telegraaf.nl wel cookie A accepteert en vervolgens doet u dit niet voor cookie A op www.nu.nl, hoe werkt dit dan?
- Het toestemmingscookie kan eenvoudig met software worden verwijderd.
- Pop-up vensters en banners kunnen worden geblokkeerd.

4.2 Do Not Track oplossing

In Europees verband werken de browserbouwers aan een universele Do Not Track (DNT) standaard voor de browsers. Hier wordt het 'volg-me-niet' verzoek door de browser aan de website gecommuniceerd en hoeft daarmee geen toestemmingscookie geplaatst te worden. W3C (World Wide Web Consortium) heeft Eurocommissaris Kroes beloofd de standaard nog dit jaar uit te rollen. In dit geval gaan de browsers aan het toestemmingsvereiste voldoen. Dit zou een gebruiksvriendelijke en universele oplossing kunnen zijn.

Over DDMA

DDMA is de branchevereniging voor dialoogmarketing. DDMA biedt deskundige en praktische kennis over datadriven marketing, waarbij relevantie van reclame en respect voor privacy centraal staan. Als service aan onze leden (opdrachtgevers & dienstverleners), als gesprekspartner van Den Haag en Brussel en als promotor van kwaliteit in de sector.

DDMA zet zich in voor de ontwikkeling en kwaliteit van het vakgebied. We doen dit al jaren in onze commissies, bijeenkomsten en via branche-onderzoeken. DDMA formuleert kwaliteitseisen voor het vakgebied, en leden committeren zich aan de afspraken over integere commerciële communicatie. DDMA controleert organisaties op het gebruik van data voor marketing. Gebruiken de leden die data goed, dan mogen zij het Privacy Waarborg voeren.

Lidmaatschap

Het DDMA lidmaatschap is bestemd voor zowel opdrachtgevers als dienstverleners die in hun dagelijkse werkzaamheden de dialoog aangaan met de consument middels datadriven marketing. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt via welk marketingkanaal (e-mail, social marketing, telemarketing, direct mail, post, data etc.) Waarom lid worden? Omdat DDMA:

- u toegang geeft tot het grootste netwerk van professionals in dialoogmarketing
- opkomt voor uw belangen in Den Haag en Brussel
- u op commercieel en juridisch vlak informeert en adviseert
- u toegang biedt tot de 20 actieve DDMA Commissies en Werkgroepen
- een platform biedt voor de uitwisseling van kennis via de online kennisbank

- in één club zowel DM dienstverleners en gebruikers verenigt (270 adverteerders en dienstverleners)
- een breed scala aan seminars, cursussen en themadagen organiseert
- in één club alle directe kanalen vertegenwoordigt
- bijdraagt aan de ontwikkeling en het imago van de branche (zelfreguleringscodes & Privacy Waarborg)

Benieuwd wat het DDMA lidmaatschap voor u kan betekenen? Neem dan contact op met het DDMA bureau, wij staan u graag te woord.

Contact:

DDMA
W.G. Plein 507/508
1054 SJ Amsterdam
telefoonnummer: 020 – 4528413
faxnummer: 020 – 4528395
e-mail: info@ddma.nl

Disclaimer & copyright

Deze handleiding (verder te noemen: “Handleiding”) van DDMA is met grote zorg en precisie samengesteld. Ondanks de inspanning en aandacht voor deze Handleiding van DDMA is het mogelijk dat informatie in deze Handleiding onvolledig en/of onjuist is. DDMA sluit hierbij alle aansprakelijkheid uit voor schade, van welke aard dan ook, die voortvloeit uit of verband houdt met het gebruik van deze Handleiding van DDMA.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze Handleiding worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van DDMA.

Juni 2012 DDMA

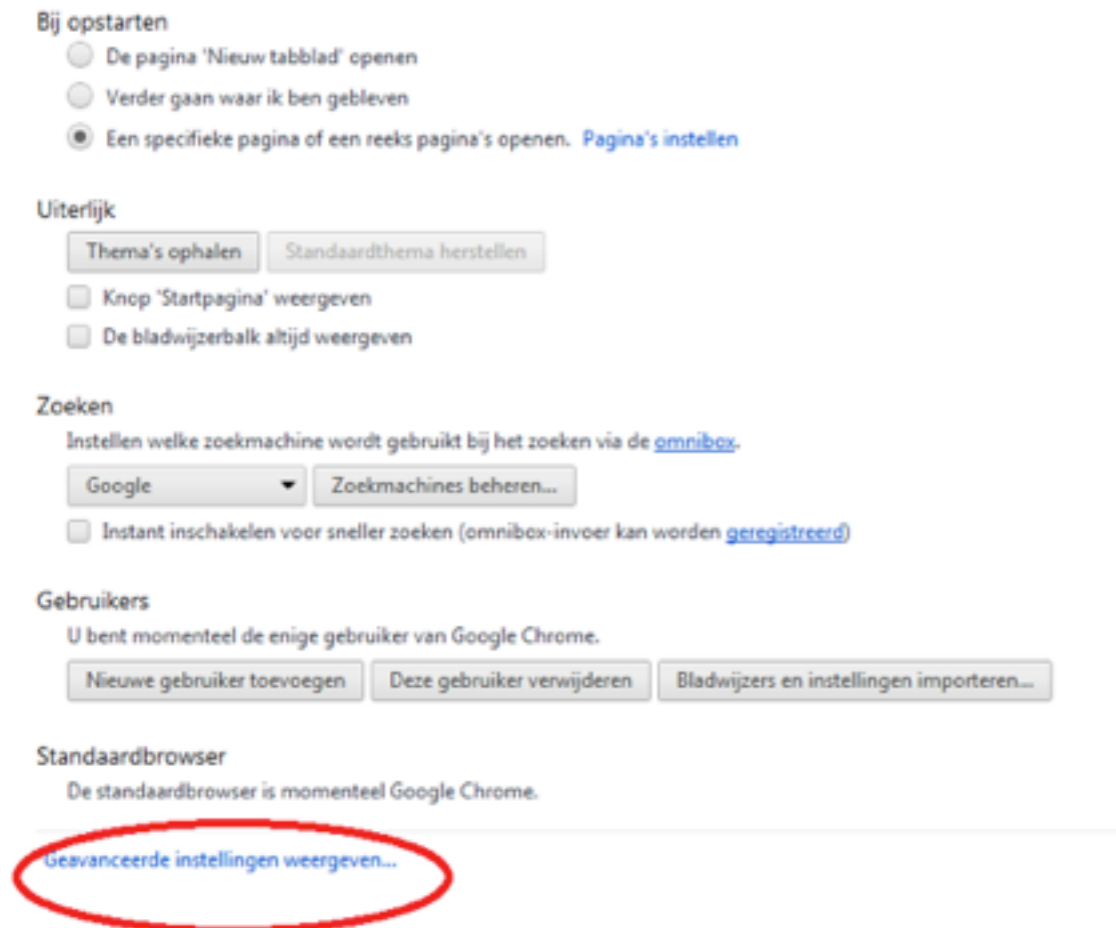
Google Chrome

- o Verwijder eerst alle cookies van uw computer zodat u uw eigen cookies goed kunt analyseren.

- o Klik op
- o Ga naar Instellingen.
- o Klik vervolgens onderaan op **Geavanceerde instellingen weergeven**.

Bij opstarten

- De pagina 'Nieuw tabblad' openen
- Verder gaan waar ik ben gebleven
- Een specifieke pagina of een reeks pagina's openen. [Pagina's instellen](#)

Uiterlijk

- Knop 'Startpagina' weergeven
- De bladwijzerbalk altijd weergeven

Zoeken

Instellen welke zoekmachine wordt gebruikt bij het zoeken via de [omnibox](#).

- Instant inschakelen voor sneller zoeken (omnibox-invoer kan worden [geregistreerd](#))

Gebruikers

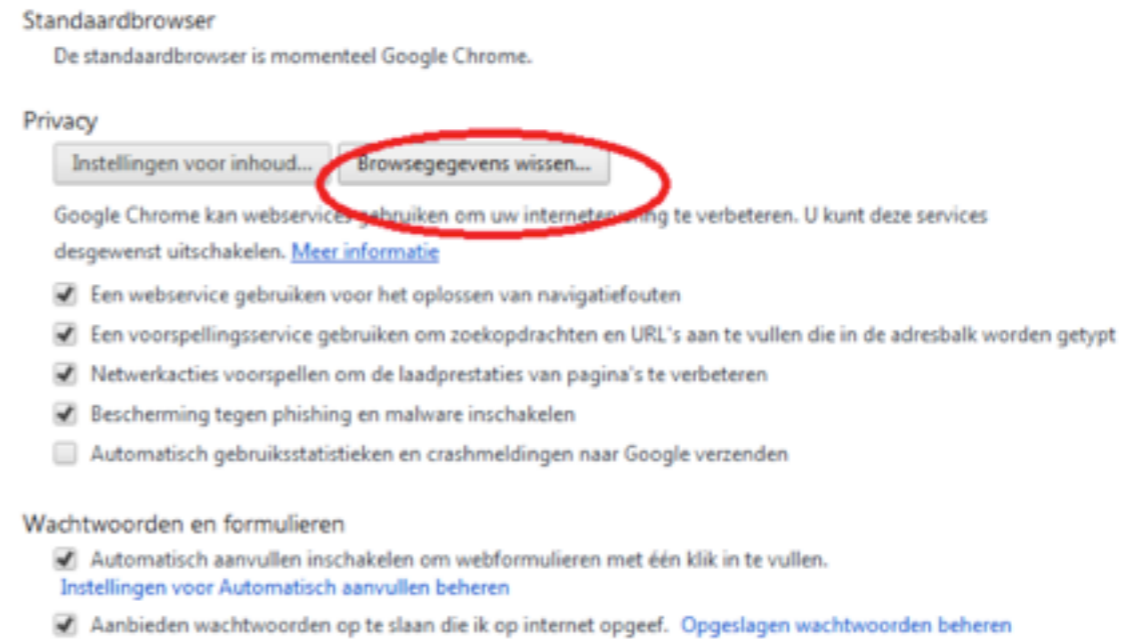
U bent momenteel de enige gebruiker van Google Chrome.

Standaardbrowser

De standaardbrowser is momenteel Google Chrome.

[Geavanceerde instellingen weergeven...](#)

Klik vervolgens onder **Privacy** op **Browsegegevens wissen**

Standaardbrowser

De standaardbrowser is momenteel Google Chrome.

Privacy

Google Chrome kan webservices gebruiken om uw internetgeving te verbeteren. U kunt deze services desgewenst uitschakelen. [Meer informatie](#)

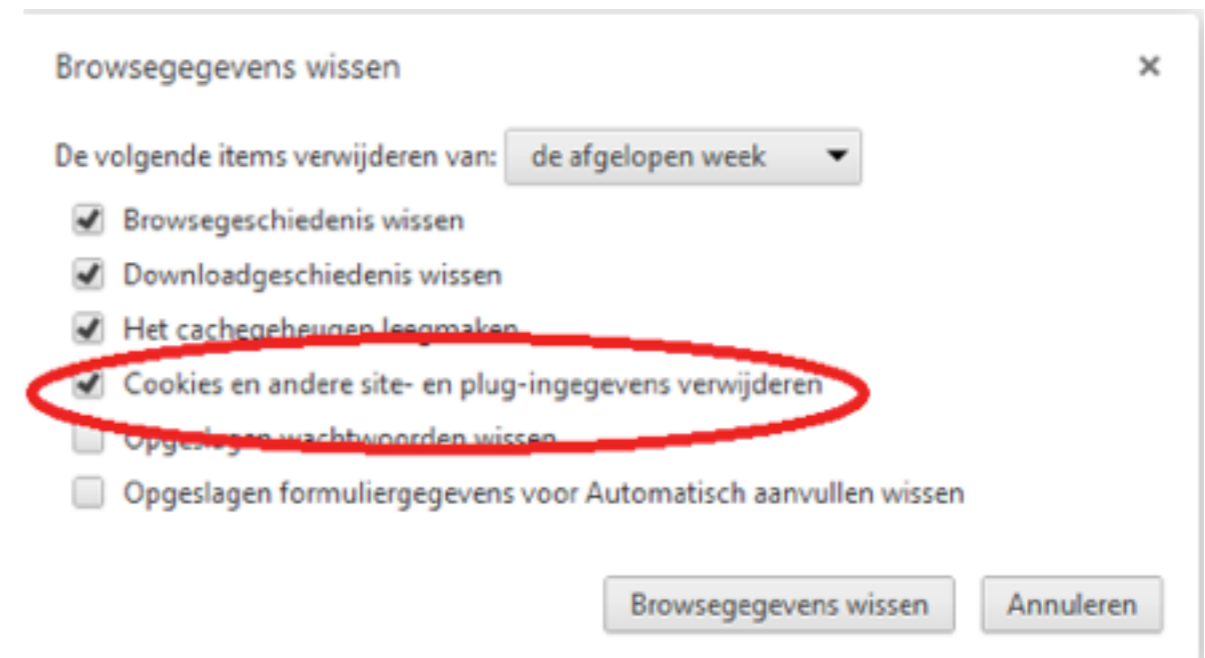
- Een webservice gebruiken voor het oplossen van navigatiefouten
- Een voorspellingservice gebruiken om zoekopdrachten en URL's aan te vullen die in de adresbalk worden getypt
- Netwerkacties voorspellen om de laadprestaties van pagina's te verbeteren
- Bescherming tegen phishing en malware inschakelen
- Automatisch gebruiksstatistieken en crashmeldingen naar Google verzenden

Wachtwoorden en formulieren

- Automatisch aanvullen inschakelen om webformulieren met één klik in te vullen. [Instellingen voor Automatisch aanvullen beheren](#)
- Aanbieden wachtwoorden op te slaan die ik op internet opgeef. [Opgeslagen wachtwoorden beheren](#)

Webinhoud

- o Zorg er vervolgens voor dat in ieder geval Cookies en andere site- en plug-gegevens verwijderen aangevinkt staat.

Browsegegevens wissen ✕

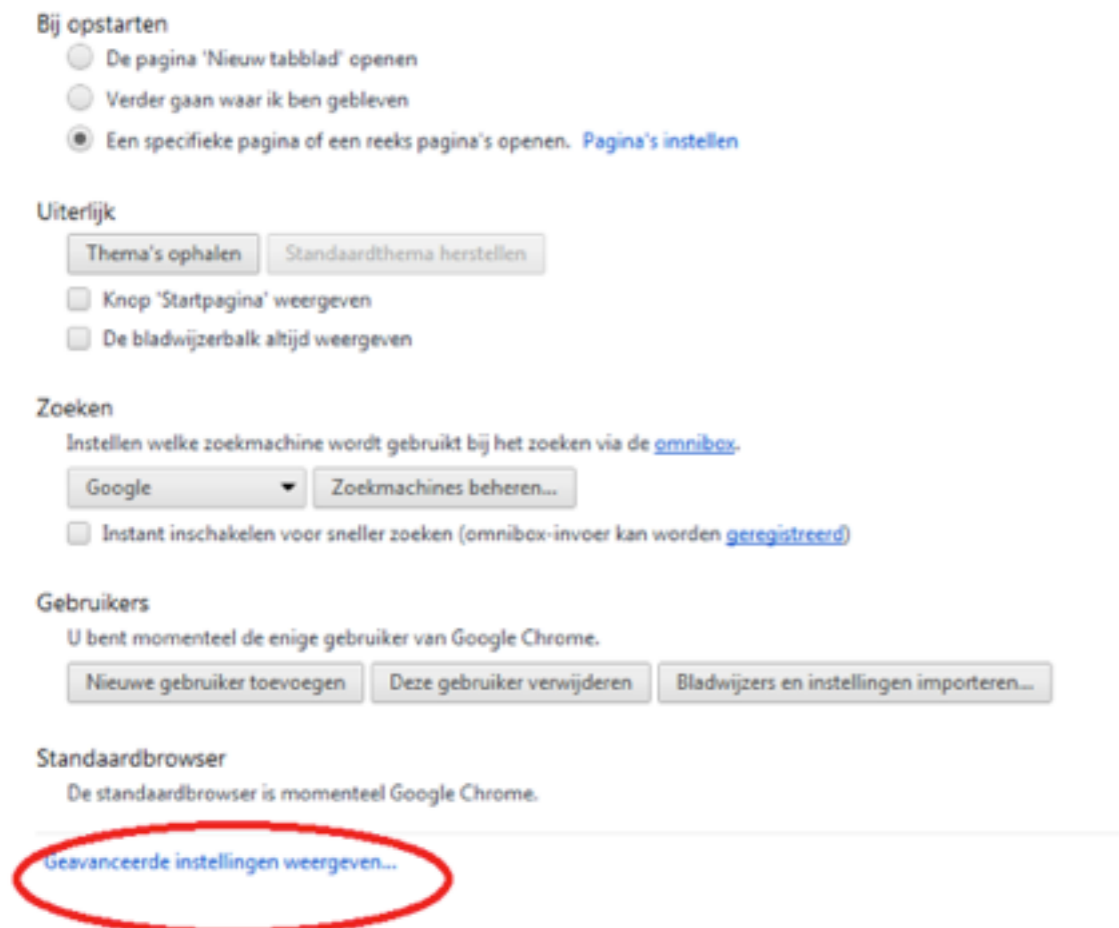
De volgende items verwijderen van:

- Browsegeschiedenis wissen
- Downloadgeschiedenis wissen
- Het cachegeheugen leegmaken
- Cookies en andere site- en plug-gegevens verwijderen
- Opgeslagen wachtwoorden wissen
- Opgeslagen formuliergegevens voor Automatisch aanvullen wissen

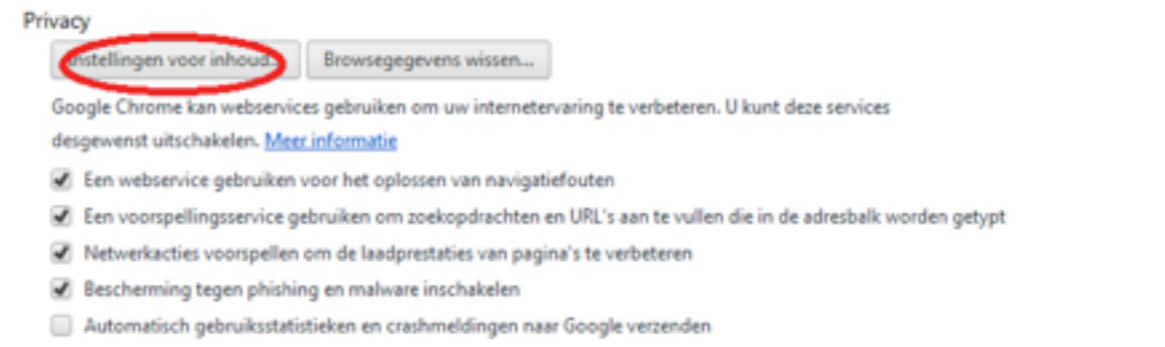
- o Klik vervolgens op **Browsegegevens wissen**.
- o Vervolgens kunt u uw eigen cookies identificeren.
- o Surf eerst naar uw eigen website(s) zodat (eventuele) cookies op uw computer geplaatst worden en u ze makkelijk kunt identificeren.

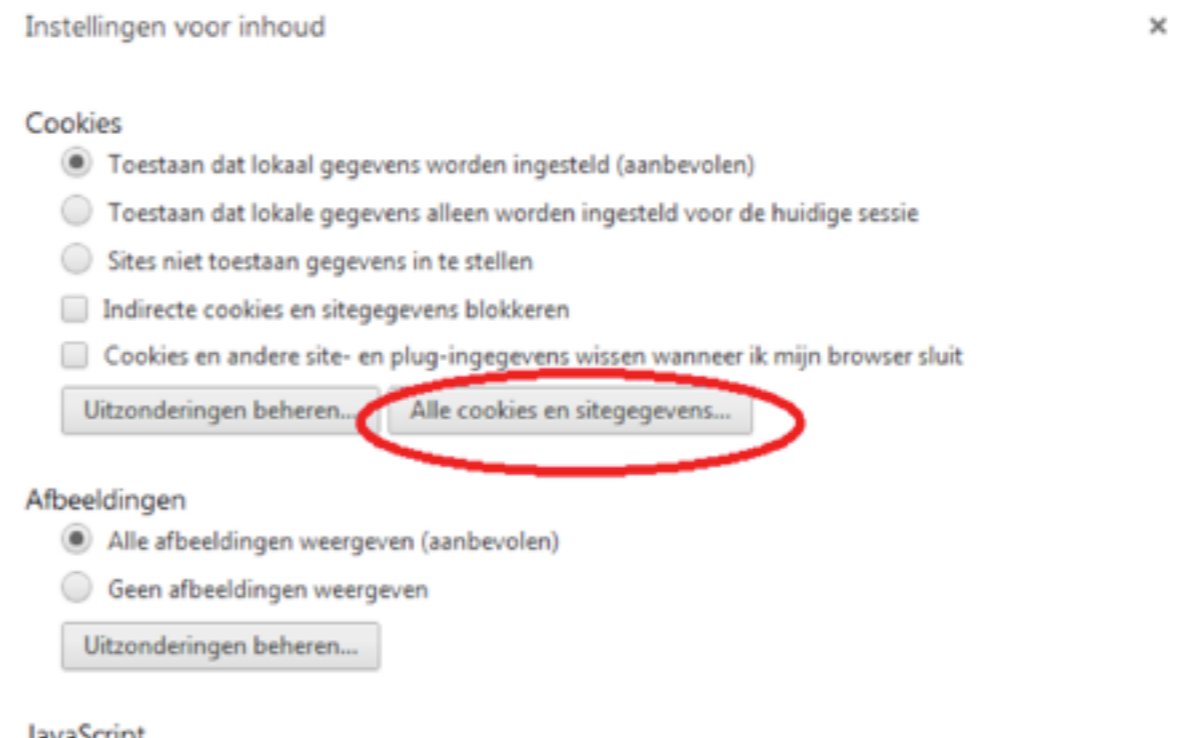
- o Klik vervolgens op **Instellingen**.
- o Dan klikken op **Geavanceerde instellingen weergeven**.

- o Klik onder **Privacy** en kies voor **Instellingen voor inhoud**.

- o Hierna klikt u onder cookies en kies alle **Cookies en site gegevens**.

- o Vervolgens krijgt u een lijst te zien hoeveel en welke cookies uw website gebruikt.

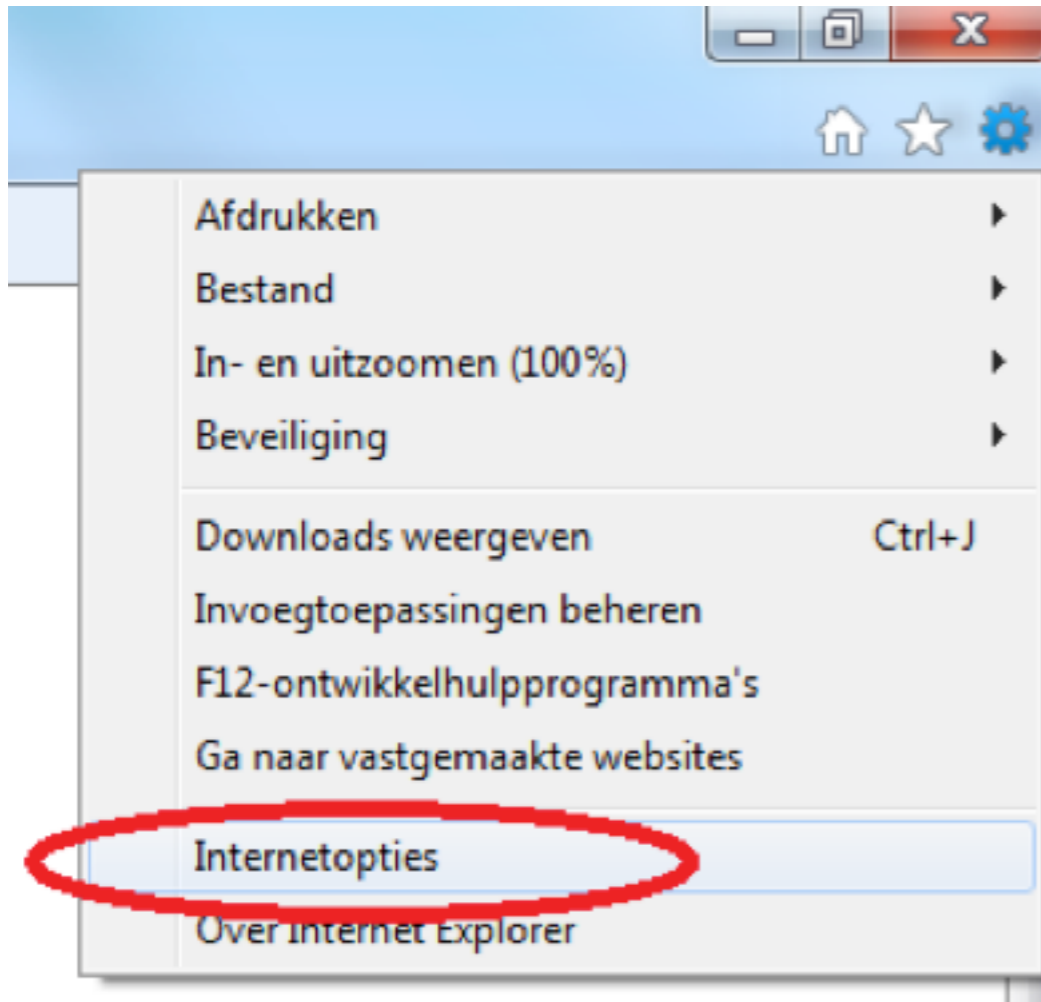
Internet Explorer

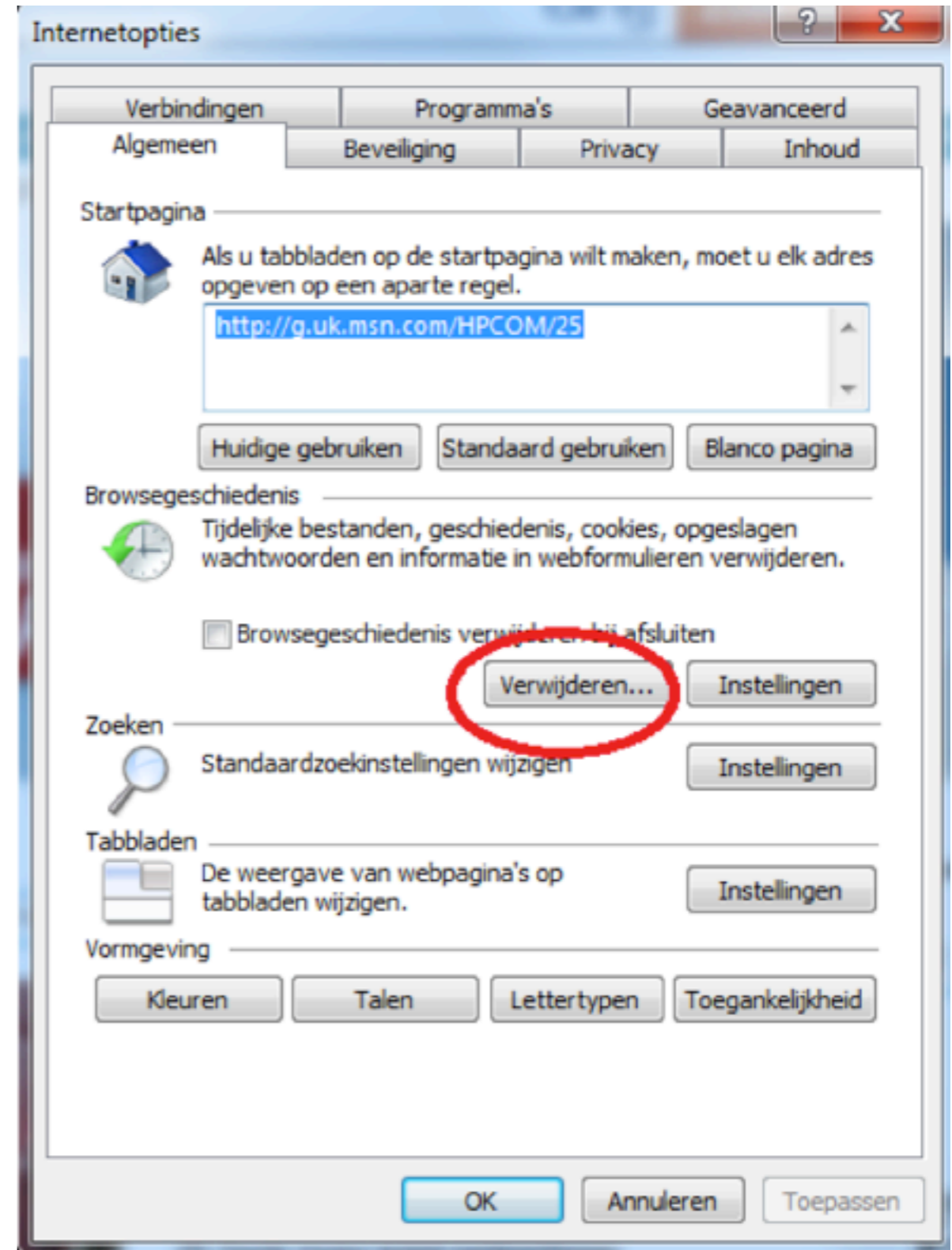
- o Verwijder eerst alle cookies van uw computer zodat u uw eigen cookies goed kunt analyseren.

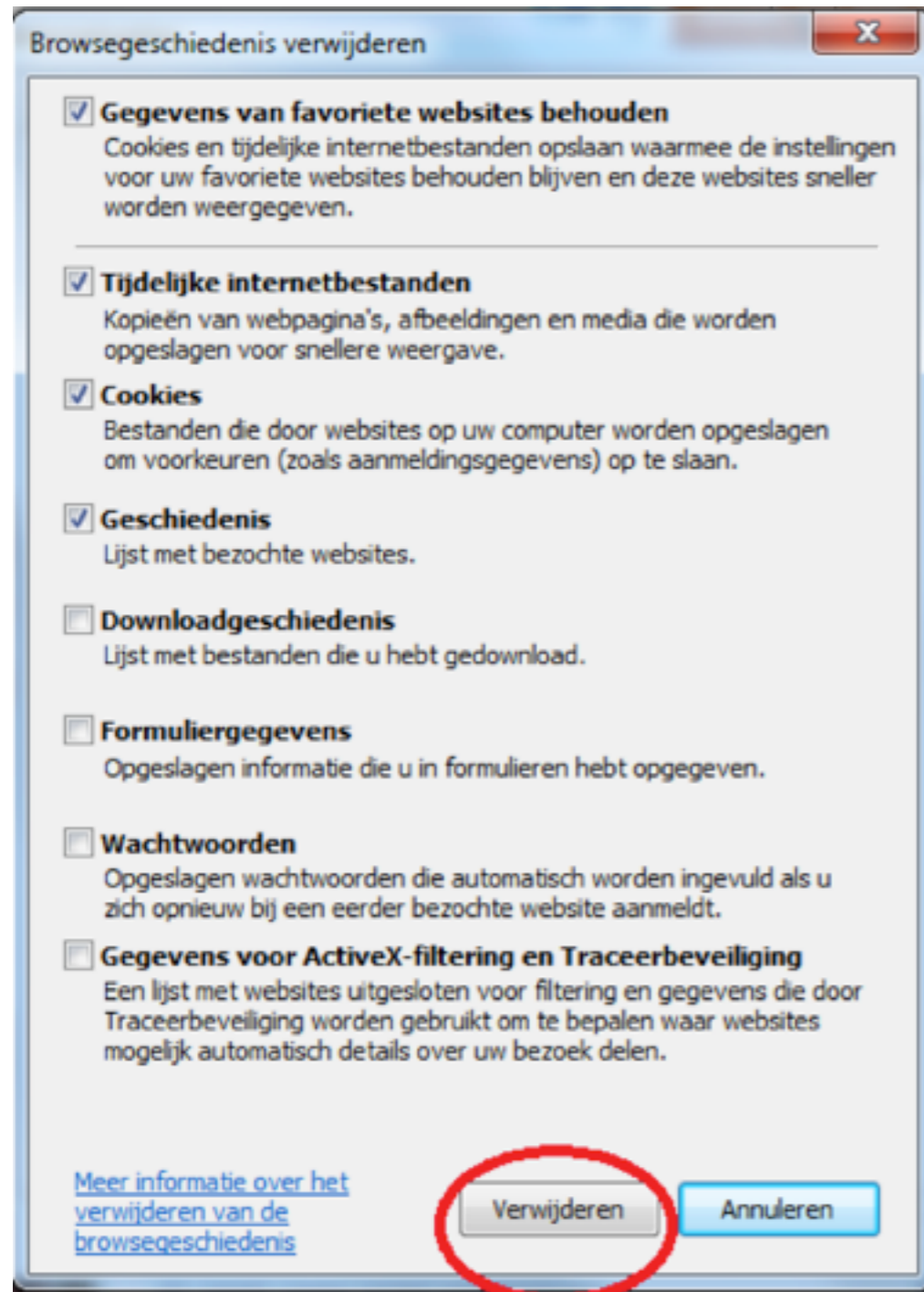
- o Klik op
- o Klik vervolgens op **Internetopties**.

- o Klik onder de map **Algemeen** op **Browsegeschiedenis verwijderen**.

- o Zorg dat de **Cookies** zijn aangevinkt en klik op **Verwijderen**.

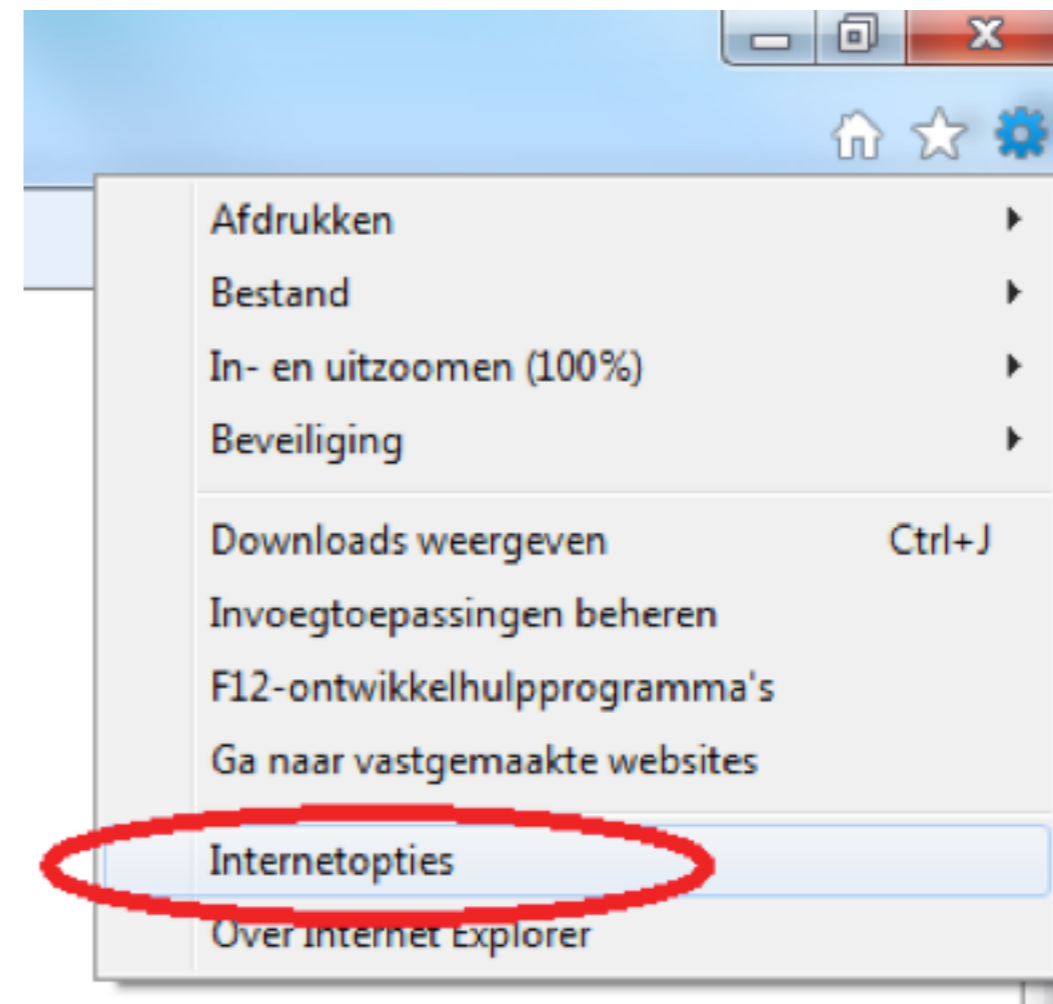
- o Vervolgens kunt u uw eigen cookies gaan identificeren.

- o Surf eerst naar uw eigen website(s) zodat de (eventuele) cookies op uw computer geplaatst worden en u ze makkelijk kunt identificeren.

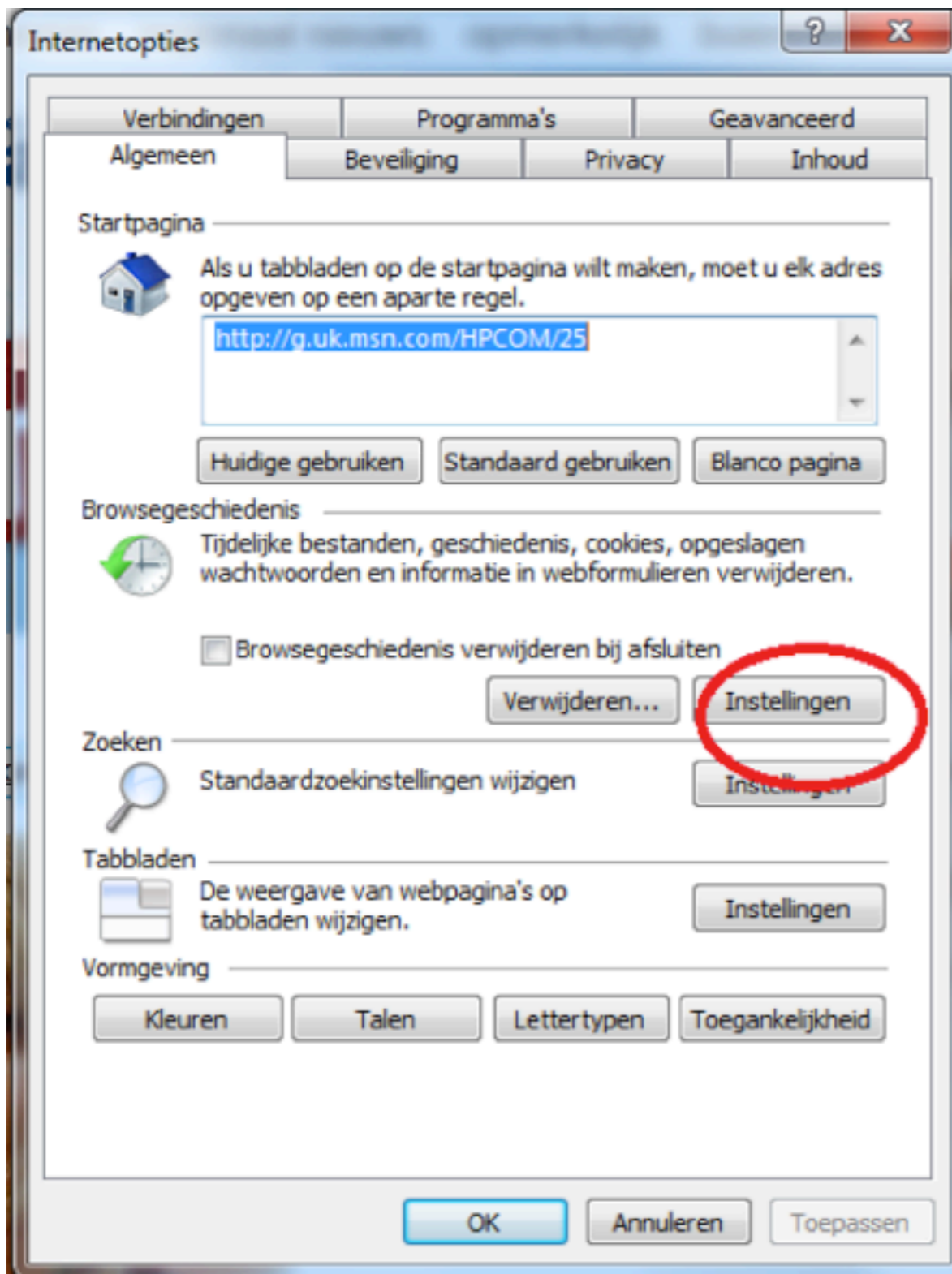

- o Klik op

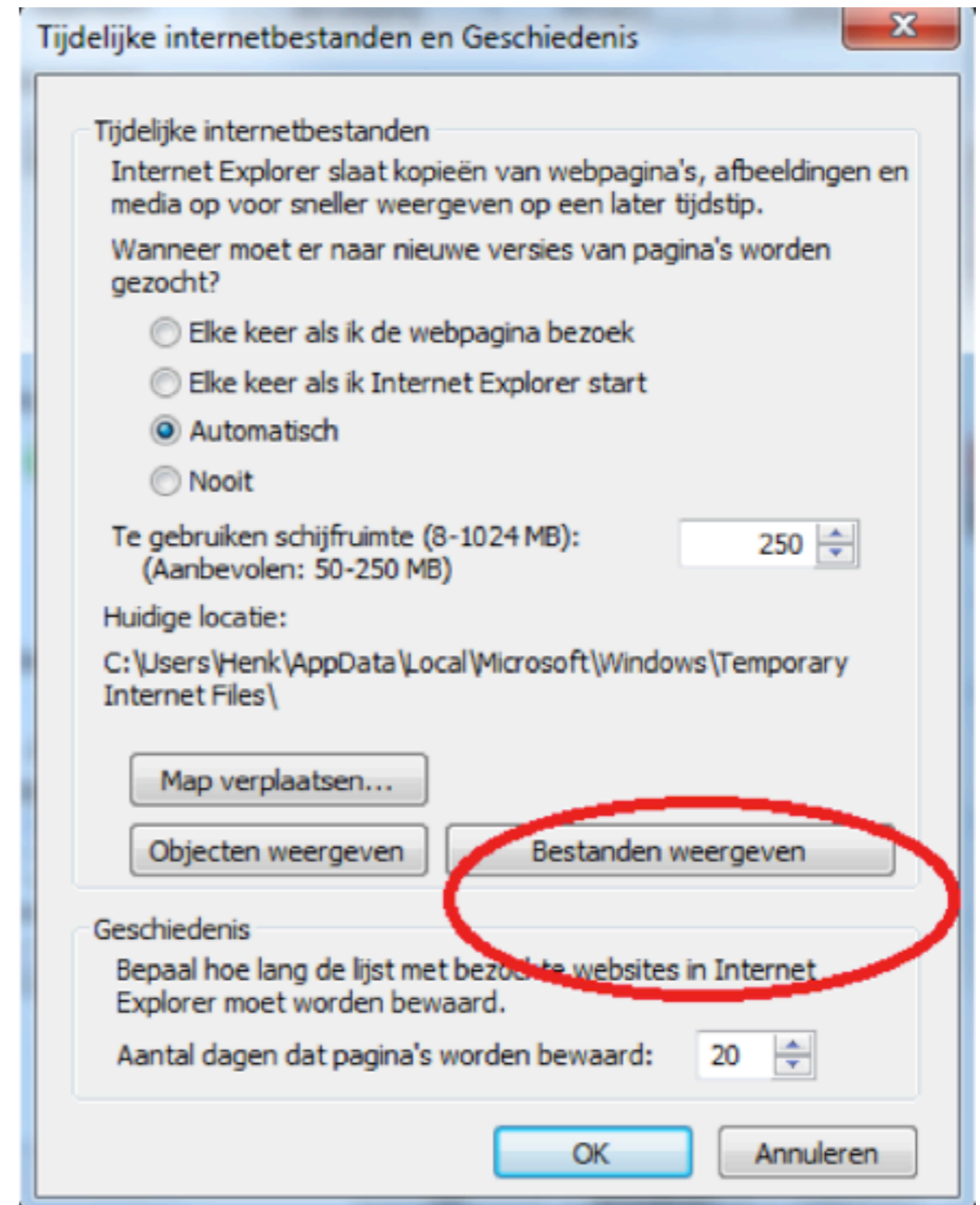
Klik vervolgens op **Internetopties**.

- o Klik vervolgens onder **Algemeen** op **Instellingen**.

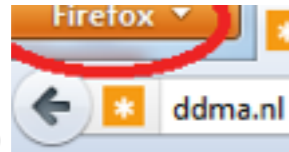
- o Kies **Bestanden weergeven** en u krijgt vervolgens een lijst te zien hoeveel en welke cookies uw website gebruikt.

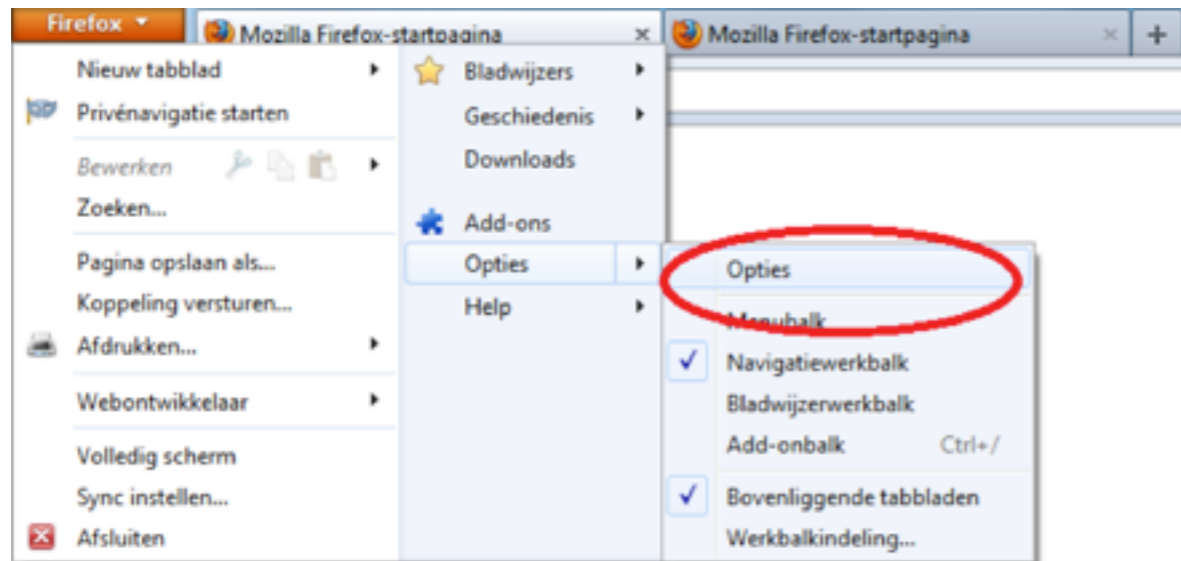
Firefox

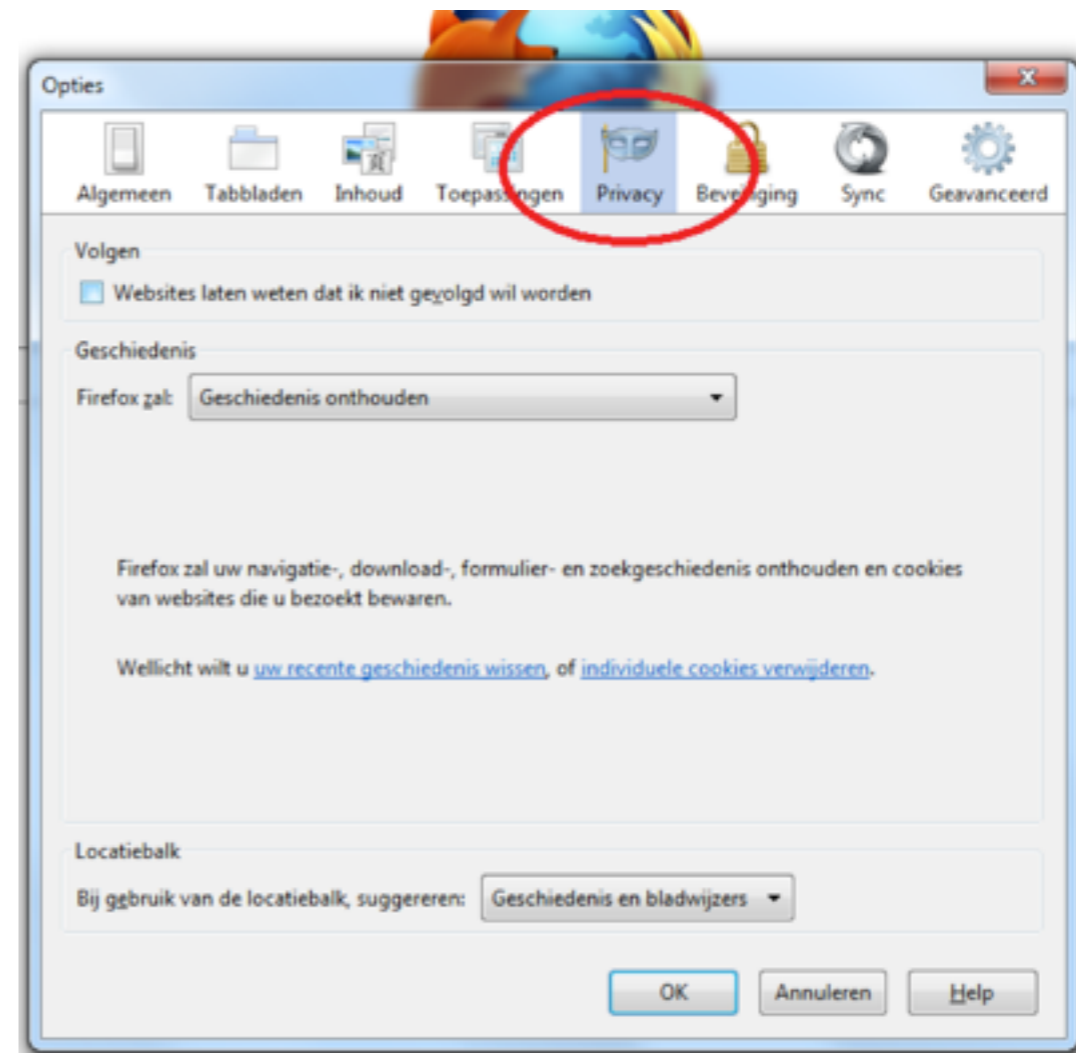
- o Verwijder eerst alle cookies van uw computer zodat u uw eigen cookies goed kunt analyseren.

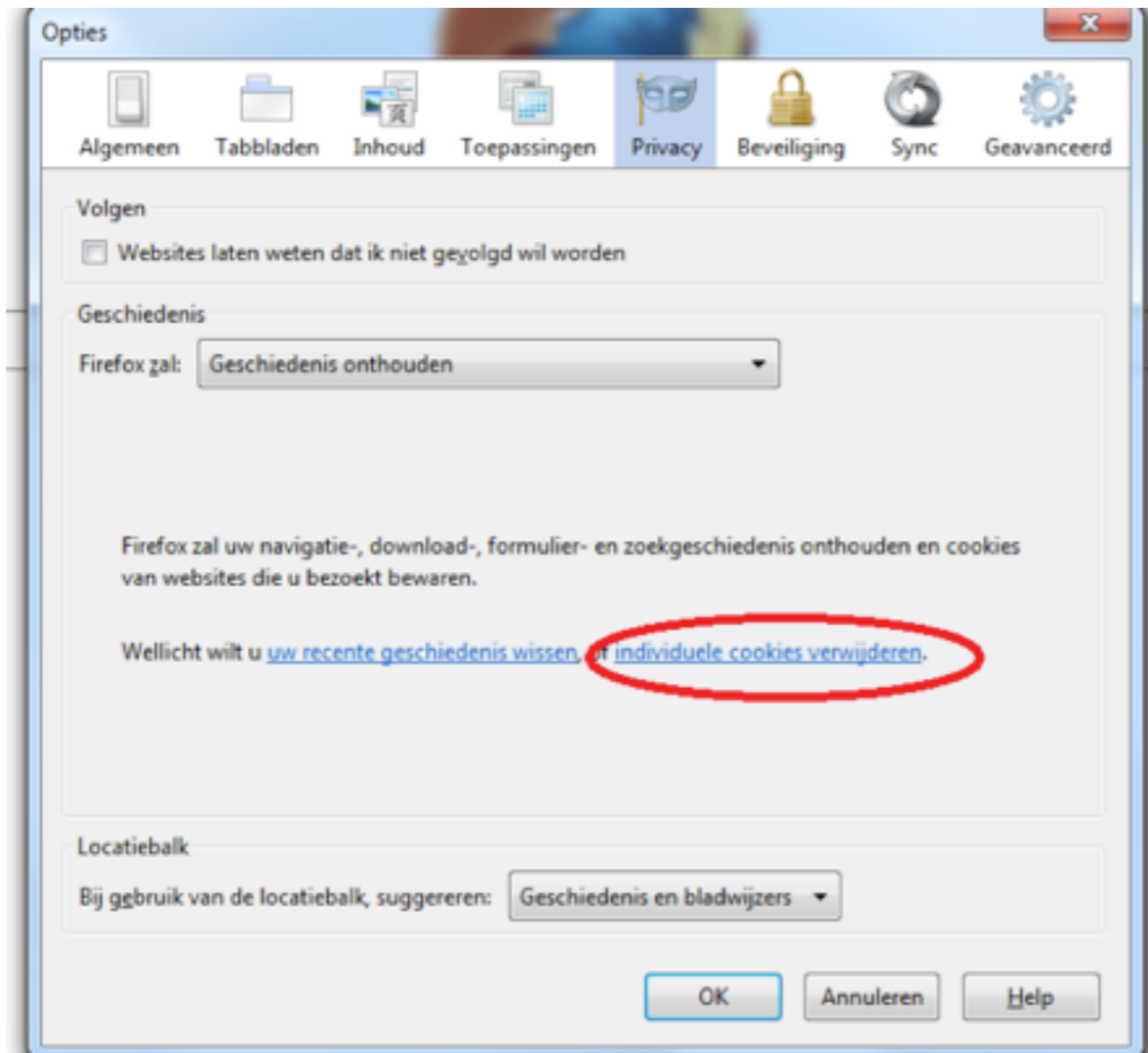
- o Klik op
- o Klik op Opties

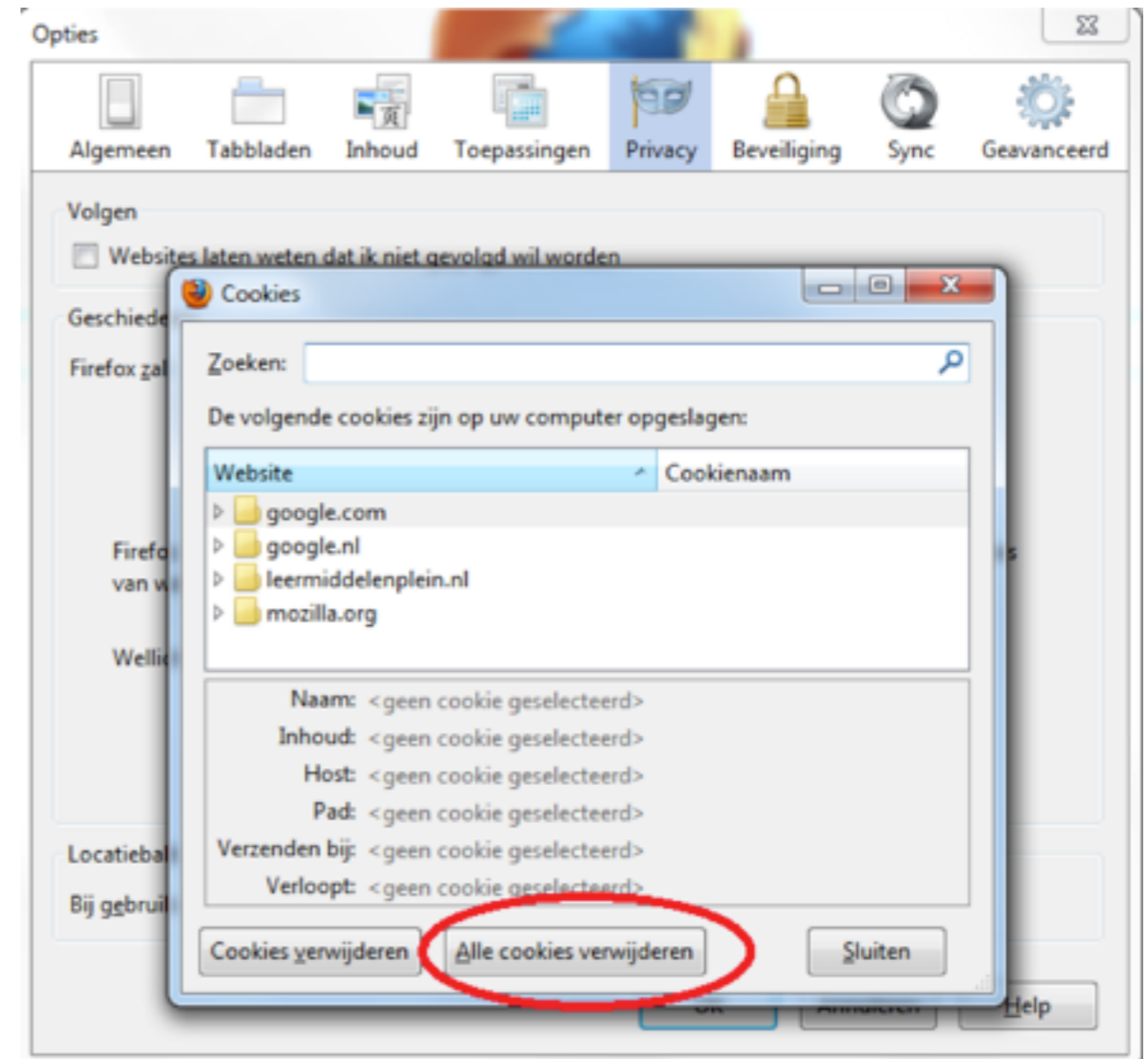
- o Klik vervolgens op het **Privacy** logo.

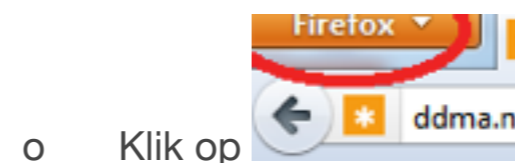
- o Klik vervolgens op **individuele cookies** verwijderen.

- o Klik op **Alle cookies verwijderen**.

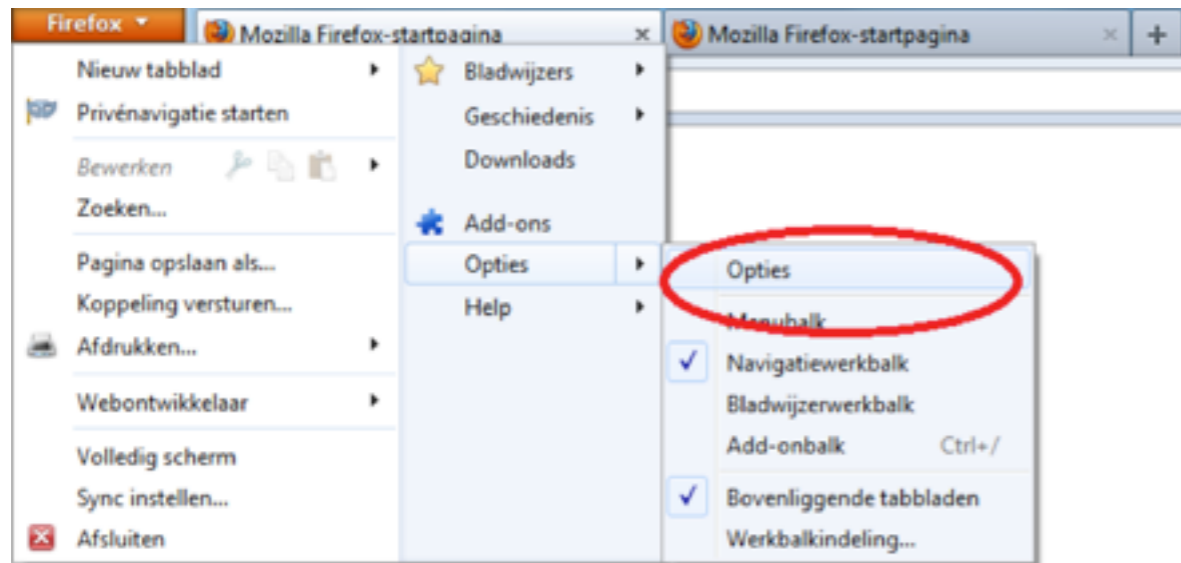

- o Vervolgens kunt u uw eigen cookies gaan identificeren.
- o Surf eerst naar uw eigen website(s) zodat de (eventuele) cookies op uw computer geplaatst worden en u ze makkelijk kunt identificeren.

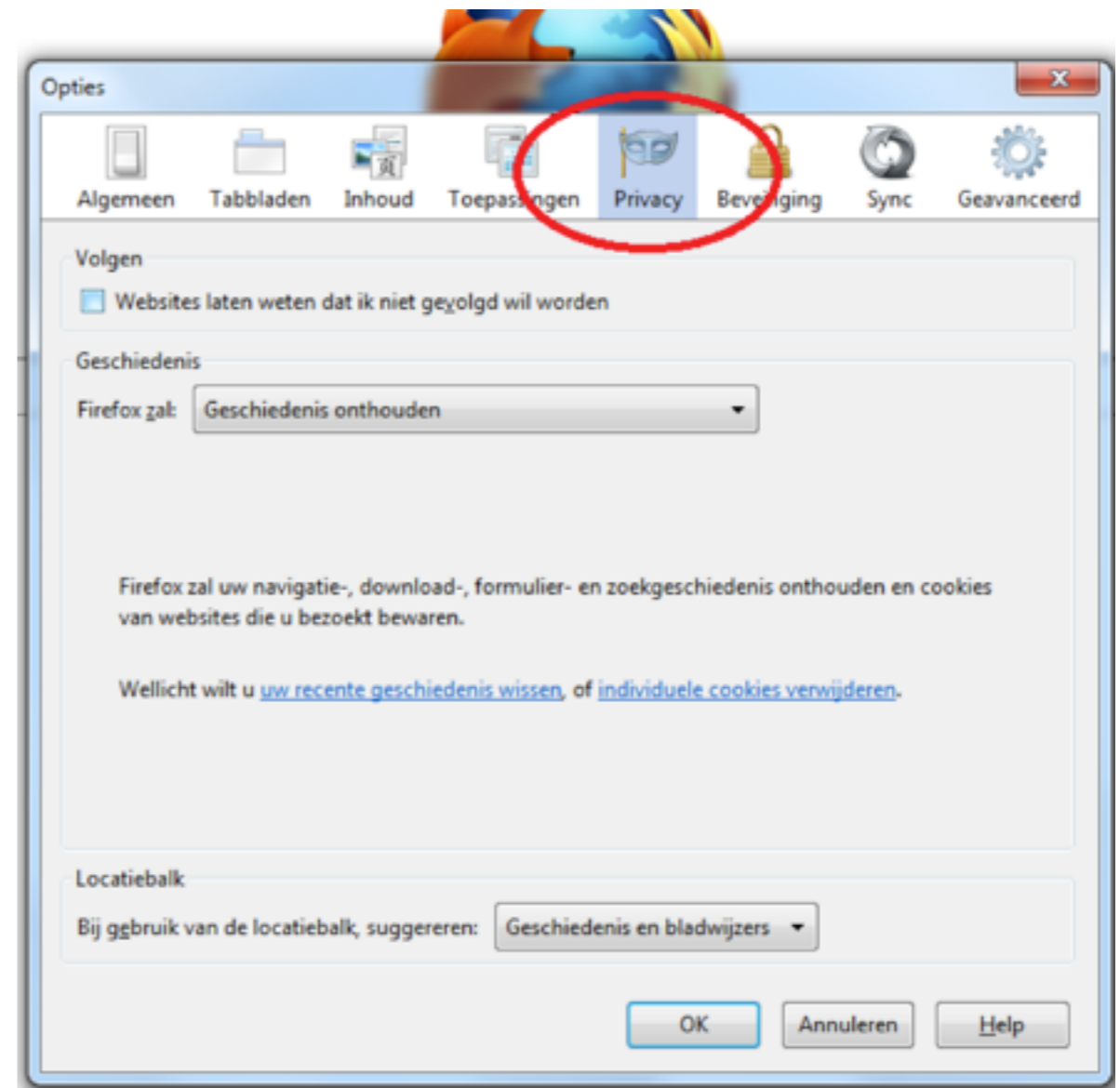

- o Klik op

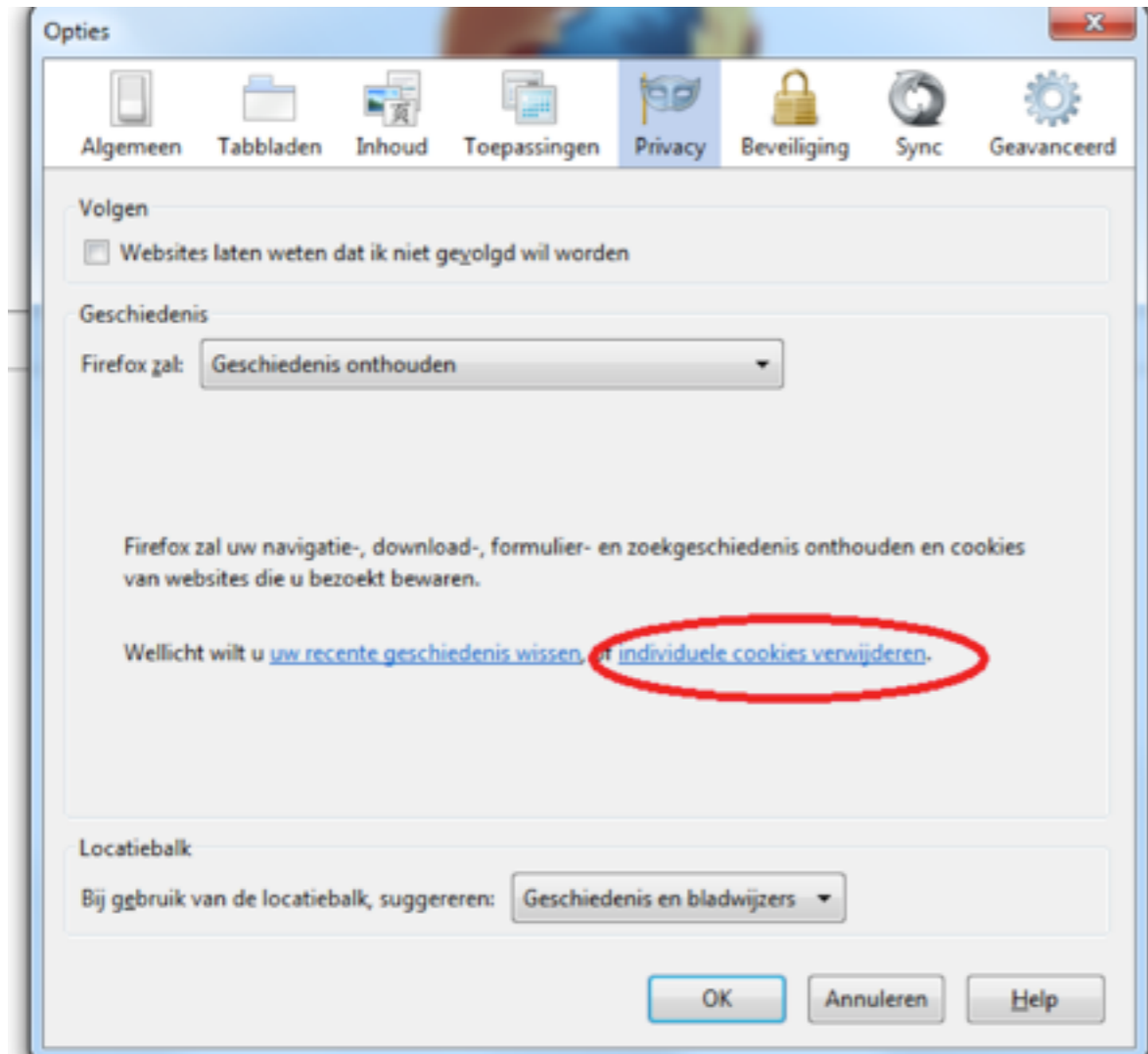
- o Klik op **Opties**.

- o Klik vervolgens op het **Privacy** logo.

- o Klik vervolgens op **individuele cookies verwijderen**.

- o Vervolgens krijgt u een lijst te zien hoeveel en welke cookies uw website gebruikt.

